Nacionalinė
M.Mažvydo
Biblioteka

MŪSŲ PASTOGĖ

XLII Metai Australian Lithuanian Weekly Registered by Australia Post publication NO NBH 0698 Kaina - Price $1 11.3.1991 Nr. 10 (2179)

LATVIJOS IR ESTIJOS GYVENTOJAI PASISAKĖ UŽ NEPRIKLAUSOMYBĘ

Kovo 3 dieną Latvijoje ir Estijoje įvykusioje apklausoje didžioji šių respublikų gyventojų dauguma pasisakė už Latvijos ir Estijos nepriklausomybę ir demokratiją.

M. Gorbačiovas šias apklausas paskelbė nelegaliomis, tačiau Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyventojų apklausa parodė pasauliui aiškų šių respublikų apsisprendimą, kurį sunku bus ignoruoti ir pačiai Sovietų Sąjungai.

Tokio aiškaus ir aukšto pasisakiusių procento tiesiog sunku buvo tikėtis. Remiantis paskutiniais daviniais, Latvijoje pasisakė net 87,6 procentai balsavimo teisę turinčių gyventojų, iš jų 73,5 procentai – už nepriklausomybę ir 24,8 procentai – prieš. Tokiu būdu už laisvą ir demokratišką Latviją pasisakė 64,5 procentai visos respublikos gyventojų. Žinant, kad Latvijoje latvių priskaitoma tik 54 procentai, toks rezultatas rodo ir aiškią kitatautčių respublikos gyventojų nuomonę.

Estijoje, kur net 28 procentai gyventojų yra rusai, apklausoje dalyvavo taip pat gana didelis gyventojų skaičius. Čia net 77,8 procentai pasisakė už nepriklausomybę.

Pasaulio spauda pabrėžia, kad aiškus ir tvirtas Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyventojų noras atsiskirti nuo Sovietų Sąjungos nebuvo numatytas net paties M. Gorbačiovo, kuris kovo mėnesio 17 dieną įvyksianti referendumą paskyrė dar pereitų metų gruodžio mėnesį ir tikėjosi, jog referendumas nuspręs Sovietų Sąjungos ateitį.

Visos trys Baltijos respublikos pareiškė, kad Sovietų Sąjungos paskelbtame referendume nedalyvaus.

Rumšiškės – Lietuvos senojo sodžiaus muziejus.

JOHN MAJOR MASKVOJE

Kovo 5 dieną Anglijos ministras pirmininkas John Major atvyko į Maskvą. Jo vizito tikslas – arčiau susipažinti su ekonominių reformų progresu Sovietų Sąjungoje. Anglijos ministro pirmininko vizitas gali nulemti ir tai, kiek paramos ateityje bus teikiama Sovietų Sąjungai ne vien tik iš Anglijos, bet ir kitų Europos valstybių. Vakarų spauda spėja, kad J. Major gali būti palankus M. Gorbačiovui, vedančiam Sovietų Sąjungą prie prekybinės ekonomikos.

Tos pačios dienos ryte, kaip praneša spauda, J. Major susitiko su Baltijos respublikų atstovais ir tikimasi, jog Anglijos ministras pirmininkas su prezidentu M. Gorbačiovu kalbės apie tai, kad tarp Baltijos respublikų ir Sovietų Sąjungos būtų pradėtos konkrečios derybos.

Savo kalboje per radiją, J. Major liaupsino M. Gorbačiovą, kuris savo šalyje įgyvendinęs daug progresyvių reformų, tačiau, pasak Anglijos ministro pirmininko, Sovietų Sąjunga neturinti izoliuotis nuo pasaulio.

Kiek Anglijos ministro pirmininko J. Major pokalbiai su M. Gorbačiovu dėl Baltijos valstybių turės teigiamos įtakos, reikia manyti, matysime šiam vizitui pasibaigus.

("The Morning Herald")
6.3.1991

LIETUVIAI ŠIAURĖS TARYBOS KONFERENCIJOJE

Vasario 26 dieną Kopenhagoje prasidėjo Šiaurės tarybos konferencija. Šiaurės tarybai priklauso šios Šiaurės Europos valstybės: Danija, Islandija, Norvegija, Suomija ir Švedija. Į šią konferenciją svečių teisėmis pirmą kartą buvo pakviestos ir Baltijos valstybės. Nei Sovietų Sąjunga, nei bet kuri jos respublika į konferenciją pakviestos nebuvo, kas gerokai suerzino Kremliaus vadovus. TSRS užsienio reikalų ministerija įspėjo Šiaurės tarybos narius, kad išimtinis Baltijos respublikų pakvietimas yra neleistinas kišimasis į Sovietų Sąjungos vidaus reikalus ir galįs pakenkti draugiškiems santykiams su TSRS. Šiaurės taryba savo pirmame posėdyje atmetė šį Sovietų Sąjungos įspėjimą. Tarybos pirmininkas Joergensen pareiškė, kad jo vadovaujama organizacija paramą Baltijos valstybėms laiko demokratijos skatinimu ir smerkia smurtą bei grasinimus.

Lietuvos delegacijai Šiaurės tarybos konferencijoje vadovavo Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininko pavaduotojas Br. Kuzmickas, kiti delegacijos nariai: E. Zingeris ir V. Jonuška. Latviją ir Estiją atstovavo šių respublikų Aukščiausiųjų Tarybų pirmininkai A. Gorbunovas ir A. Ruutel.

Jau pirmąją konferencijos dieną Lietuvos delegaciją priėmė Danijos ministras pirmininkas Paul Schlueter ir užsienio reikalų ministras Ufe Elleman – Jensen. Baltijos šalių klausimas šioje konferencijoje buvo vienu iš pagrindinių programos punktų ir jam buvo skirta visa diena. Buvo svarstomos praktiškos bendradarbiavimo galimybės tarp Šiaurės tarybos ir Baltijos respublikų mokslo, kultūros ir gamtos apsaugos srityse. Šio posėdžio protokole Šiaurės taryba patvirtino bendradarbiavimo su Baltijos šalimis programą. Programa ragina pagerinti ryšius su Baltijos kraštais ekonomikos, kultūros ir gamtos apsaugos bei demokratijos vystymo srityse. Nepaisydama aštrios Maskvos kritikos, Šiaurės taryba ketina dar daugiau stiprinti tiesioginius ryšius su Baltijos valstybėmis. Praktiška tiesioginių ryšių demontracija pasireiškė dar konferencijos metu. Vasario 28 dieną pradėtas bendradarbiavimas tarp Norvegijos žinių agentūros NTB ir Lietuvos žinių agentūros ELTA. Naudojantis tarptautiniu ryšių satelitu, NTB ir ELTA kasdien gauna paskutines žinias iš Lietuvos ir kitų Baltijos šalių. Šį ryšių tiltą finansavo NTB ir ji apmokės visas operacijų išlaidas per pirmuosius dvylika mėnesių.

Danijos ir Lietuvos užsienio reikalų ministrai susitarė stiprinti abipusius ryšius ir atkurti diplomatinius santykius. Susitarimo protokolą vasario 28 dieną pasirašė Danijos užsienio reikalų ministras U. Elleman – Jensen ir Lietuvos užsienio reikalų ministras A. Saudargas. Susitarime teigiama, kad bus bandoma atkurti diplomatinius santykius tarp šių dviejų valstybių, kai tik tam bus tinkamos sąlygos. O kol kas bendra žinovų grupė tarsis technikos, ūkio ir pramonės bendradarbiavimo klausimais bei svarstys bendrų projektų sudarymo galimybes. Kita grupė svarstys klausimus kultūros, švietimo ir mokslo bendradarbiavimo srityse.

Spaudos konferencijos Kopenhagoje metu, trijų Baltijos šalių delegacijų vadovai ragino surengti tarptautinę konferenciją, kurios tikslas būtų išspręsti Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybės atstatymo klausimą. Latvijos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas A. Gorbunovas teigė, kad be tokios konferencijos ir tarptautinės paramos, Maskva niekada nepradės oficialių derybų su Baltijos kraštais dėl jų nepriklausomybės atstatymo. Estijos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas A. Ruutel pilnai parėmė A. Gorbunovo raginimą dėl tokios konferencijos sušaukimo kur nors Vakarų ar Šiaurės Europoje. Prieš porą savaičių panašią mintį iškėlė ir Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas V Landsbergis.

Nukelta į 2 pusl.

LIETUVIAI ŠIAURĖS TARYBOS KONFERENCIJOJE

Atkelta iš 1 pusl.

Pasak Lietuvos delegacijos vadovo Br. Kuzmicko, ši konferencija buvo labai naudinga Lietuvai ir sustiprino jos poziciją pasaulio tautų šeimoje. Užsienio reikalų ministro A. Saudargo nuomone, su Danija pasirašytas protokolas praktiškai yra Lietuvos vyriausybės pripažinimas de facto ir žingsnis pirmyn link pilno diplomatinio pripažinimo.

KITOS UŽSIENIO NAUJIENOS

Jungtinių Tautų organizacijos Žmogaus teisių komisija ragino Tarybų Sąjungą gerbti žmogaus teises Baltijos šalyse. Vasario 26 dieną Ženevoje paskelbtame Jungtinių Tautų Organizacijos pareiškime reiškiamas didelis susirupinimas pastaraisiais mėnesiais įvykusiais žmogaus teisių pažeidimais Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Vokietijos socialdemokratų partija (SPD) ragina šios šalies vyriausybę įsteigti bendrą Baltijos valstybių informacijos centrą. Socialdemokratų partija taip pat pateikė Bundestagui rezoliuciją, raginančią atidaryti Vokietijos informacijos centrus Vilniuje, Rygoje ir Taline.

Vasario 26 dieną Vengrijos sostinėje Budapešte šešių Varšuvos sutarties organizacijos šalių užsienio reikalų ir gynybos ministrai panaikino šios organizacijos karinę sandarą. Kol kas dar liko patariamasis politinis komitetas, tačiau ir jis neužilgo bus išformuotas. Taip į istoriją nuslenka organizacija, per kurią Kremlius kontroliavo savo satelitus Rytų Europoje. Varšuvos sutartis buvo panaikinta to primygtinai reikalaujant Lenkijos, Čekoslovakijos ir Vengrijos vyriausybėms. Tai dar vienas ženklas, kad sovietų imperijos galia silpnėja ir ji jau nepajėgia savo valią primesti kaimyninėms šalims.

Respublikonų partijos vadovas Jungtinių Amerikos Valstijų senate Bob Dole, kalbėdamas apie TSRS prezidento M. Gorbačiovo pastangas tarpininkaujant tarp Irako ir Amerikos bei jos sąjungininkų Persų įlankos kare, pasakė: "Sovietų Sąjunga neprisidėjo prie šio karo nei vienu rubliu, nei vienu kareiviu, tad ji neturėtų kištis į šį reikalą. Be to, jei M. Gorbačiovas nori gegužės mėnesį priimti Nobelio taikos premiją, jis neturėtų žudyti žmones Lietuvoje ir Latvijoje.

Vasario 14 dieną tarptautinės rašytojų organizacijos PEN Amerikos skyrius, savo 2.500 narių vardu, pasiuntė jau antrą protesto laišką M. Gorbačiovui, ryšium su sausio mėnesio 13 osios žudynėmis Vilniuje. Pasiremdamas Lietuvos švietimo ministerijos informacija, amerikiečių PEN centras reiškia gilų susirupinimą Lietuvos nepriklausomybę remiančios spaudos ir kitų viešosios informacijos priemonių varžymu. PEN laiške minimas tebesitęsiantis televizijos ir radijo stoties, spaudos rumų ir popieriaus sandėlio užėmimas Vilniuje, popieriaus stygius, kompiuterių tinklo ardymas ir į Vilnių siunčiamų faksų sulaikymas Maskvoje. Proteste pabrėžiama, kad keli periodiniai leidiniai buvo priverstinai uždaryti. Protesto laišką pasirašęs amerikiečių PEN centro pirmininkas primena, kad jo organizacija yra įsipareigojusi užtikrinti asmens teisę siekti informacijos ir idėjų, jas gauti ir platinti, kaip tai apibudina visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 19 straipsnis. Laiške rašoma: "Todėl į spaudą ir kitą viešąją informaciją Lietuvoje nukreipto nepaliaujamo spaudimo išraišką mes laikome laisvės pažeidimu. Mes dar sykį raginame Jūsų vyriausybę peržiūrėti savo dabartinę politiką ir pradėti atviras diskusijas su Lietuvos žmonėmis". Taip savo laišką M. Gorbačiovui baigia Amerikos PEN centro pirmininkas.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos vicepirmininkas ir Lietuvos Respublikos delegacijos vadovas Šiaurės taryboje Br. Kuzmickas.

Ukrainos Aukščiausioji Taryba nutarė prie TSRS referendumo pridėti dar vieną klausimą: ar Ukraina turėtų būti suverenių tarybinių respublikų sąjungos dalis, remiantis Ukrainos suverenumo deklaracija? Ukrainiečių balsavimas bus neįpareigojantis.

Gruzijos Aukščiausioji Taryba pareiškė, kad TSRS kariauja nepaskelbtą karą pietinės Osetijos regione, kuris priklauso Gruzijai. Gruzija ketina siekti nepriklausomybės ir kovo 31 dieną rengia referendumą, kuriame gruzinai bus klausiami, ar jie nori atkurti nepriklausomą Gruziją, remiantis 1918 metų gegužės 18 dienos deklaracija. Tą dieną Gruzija tapo nepriklausoma ir tokia buvo iki 1921 metų, kai įsiveržusi Raudonoji armija ją okupavo.

Kovo 3 dieną Latvijoje ir Estijoje buvo pravestas panašus plebiscitas, kaip vasario 9 dieną Lietuvoje. Latvijos ir Estijos piliečiai buvo klausiami ar jie nori, kad būtų atstatyta šių respublikų nepriklausomybė. Plebiscito eigą stebėjo virš 100 atstovų iš 40 demokratinių šalių. Estijoje ir Latvijoe už šių respublikų nepriklausomybę pasisakė apie 75 procentai gyventojų.

NAUJIENOS IŠ LIETUVOS

Vasario mėnesio gale Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba pasiūlė dokumentą Tarybų Sąjungos Aukščiausiajai Tarybai, kuriuo ragināma, kad būtų įvertinti neteisėti tarybinės kariuomenės veiksmai Lietuvoje, kad Lietuvai būtų grąžinti užimti pastatai, kad priespaudą vykdantys TSRS kariuomenės, vidaus reikalų ministerijos ir saugumo daliniai pasitrauktų iš Lietuvos teritorijos, kad būtų pripažintas negaliojančiu 1940 - jų metų rugpjūčio 3 dienos nutarimas įjungti Lietuvą į TSRS ir, kad nedelsiant prasidėtų derybos dėl nepriklausomos Lietuvos Respublikos pripažinimo. TSRS Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Lukjanovas, atsakydamas į šį Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos memorandumą, pasiūlė pradėti derybas sekančių kelių savaičių bėgyje. Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas V. Landsbergis, pristatydamas šį Lukjanovo pasiūlymą parlamentui, pažymėjo, kad pasiūlyme neužsimenama apie užimtų pastatų grąžinimą Lietuvos vyriausybei, kas kliudo pradėti derybas geranoriškoje atmosferoje. Vasario mėnesio 27 dieną Maskvoje Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininko pavaduotojas Česlovas Stankevičius ir Lietuvos Respublikos atstovas Maskvoje Egidijus Bičkauskas susitiko su TSRS ministro pirmininko pavaduotoju V. Dogužijevu. Lietuvos Respublikos atstovai pareiškė V. Dogužijevui, kad jų diskusija gali tapti ginču dėl sausio mėnesio tarybinės kariuomenės veiksmų Vilniuje. Pasak E. Bičkausko, M. Gorbačiovo paskirtas sovietų derybų delegacijos vadovas V. Dogužijevas suprato Lietuvos susirūpinimą ir pažadėjo išsiaiškinti padėtį. Tačiau, rašant šias eilutes dar nėra aišku, kada ir kokiu pagrindu prasidės formalios derybos tarp Lietuvos ir Tarybų Sąjungos. Matyt, V. Dogužijevas dar neišsiaiškino, kodėl tebėra užimti keli pastatai Vilniuje.

Kovo mėnesio 1 dieną Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba didele balsų dauguma priėmė nutarimą skelbiantį, kad Lietuvos piliečiai turi įstatiminę teisę pasipriešinti bet kam kas, eidamas prieš tautos valią, jėga kėsintųsi į Lietuvos valstybės suverenitetą ir neliečiamybę. Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba taip pat priėmė rezoliuciją dar kartą patvirtinančią Lietuvos Respublikos įstatymų pirmumą prieš Sovietų Sąjungos įstatymus. Visi sovietų vyriausybės nurodymai ir sandaros, liečiančios Lietuvos Respubliką, laikomos nelegaliomis. Gręsiant aktyviai okupacijai, Lietuvos Respublikos piliečiai yra raginami, tuo atveju, jei ji butų įvykdyta, priešintis civiliniu nepaklusnumu ir nebendradarbiavimu su okupantu be jėgos naudojimo.

Buvusi Lietuvos Respublikos ministrė pirmininkė K. Prunskienė grįžusi iš ilgesnio vizito Vakarų Europoje, pareiškė, kad ji dirbsianti Lietuvos labui ir tęsianti savo politinę karjerą. Ji taip pat sakė, kad Europos Parlamento biudžeto komisija priėmė decentralizuotos pagalbos Baltijos šalims strategiją. Šis nutarimas dar turi būti patvirtintas parlamento; jį patvirtinus, pagalba bus siunčiama Baltijos šalims tiesiog, ne per Maskvą. Pasak K. Prunskienės, per paskutines savaites Europoje labai atslūgo "gorbomanija", todėl mes turėtume dabar būti nepaprastai aktyvūs tam, kad pasiektume savo politinių tikslų. K. Prunskienė taip pat teigė, kad ji įtikinusi Vakarų vyriausybes, kad Sovietų Sąjungos centrinė valdžia turi agresyvų, militaristinį charakterį ir Maskvai teikiama Vakarų ekonominė pagalba gali būti naudojama priešdemokratiniams tikslams ir, tuo pačiu, prieš Europos kraštų interesus.

J. Rubas

SIMPOZIUMAS 1990 KOVO 11 DIENOS PAMINĖJIMUI

ALB KRAŠTO VALDYBA

Paminėti 1990 metų kovo mėn. 11 dienos Lietuvos Parlamento paskelbimą, kad yra atstatoma nepriklausoma Lietuvos Respublika, ALB Krašto valdyba suorganizavo

SIMPOZIUMA

tema "Lietuva vienais metais vėliau"

Šis simpoziumas įvyks kovo 16 dieną (šeštadienį), Canberros lietuvių klubo patalpose, 64 Wattle St., Lyneham A.C.T., prasidedant 3 val. po pietų.

Simpoziumui pirmininkaus žinomas Australian National University akademikas, profesorius Eugene Kamenka.

Kiti simpoziumo dalyviai:

prof. T. H. Rigby, jo tema "Pabaltijo padėtis, atsižvelgiant į Sovietų Sąjungos vystymosi eigą";

prof. Algis Kabaila kalbės tema "Tautinių mažumų klausimas Lietuvoje";

W. Maley iš University of N.S.W. kalbės apie "Diplomatinį Baltijos kraštų pripažinimą";

Greg Sherridan, žurnalistas iš laikraščio "The Australian" pateiks žurnalisto vertinimus, išklausius pranešimų.

Dalyvauti simpoziume pakviestas ir opozicijos užsienio reikalų ministras senatorius Robert Hill, arba jo atstovas, o užsienio reikalų ministerija yra pažadėjusi atsiųsti aukštesnio rango atstovą, kuris pateiks Australijos vyriausybės politiką šiais klausimais.

Taip pat dalyvauti simpoziume buvo pakviestas ir Sovietų Sąjungos ambasadorius, tačiau iki šiol iš jo atsakymo dar nesame gavę.

Simpoziumas baigsis bendromis diskusijomis ir klausimais bei atsakymais. Tai bus įdomu visiems.

Kviečiame dalyvauti simpoziume visus, kurie gali.

ALB Krašto valdybos adresas:
P. O. Box 728, Jamison, A.C.T. 2614, Fax Nr. (06) 249 7110.

Jūras Kovalskis
ALB Krašto valdybos vicepirmininkas

Padėka

ALB Krašto valdyba dėkoja už aukas fondui "Pagalba Lietuvai" gautas iš Brisbanės Apylinkės sumoje 1000 dolerių. Šie pinigai bus įdėti į fondą "Pagalba Lietuvai".

Aukos gautos iš:

200 dolerių - Vasario 16 - sios minėjimo pietų pajamos;

396 doleriai - aukos;

100 dolerių - loterija;

134 dolerius - Brisbanės Apylinkės valdyba;

100 dolerių - A. Kocius;

40 dolerių - P. Pažusis;

20 dolerių - O. Bazavikienė;

10 dolerių - C. Laurinaitienė.

Nuoširdžiai dėkojame už aukas.

ALB Krašto valdybos iždininko adresas: V. Genys, 198 Dexter St., Cook, A.C.T. 2614, tel. (06) 231 2926.

V. Genys
ALB Krašto valdybos iždininkas

VASARIO 16 - SIOS MINĖJIMAI CANBERROJE

Septyniasdešimt trečiųjų Lietuvos Nepriklausomybės metinių minėjimas Canberroje prasidėjo pamaldomis Braddon St. Marys koplyčioje. Pamaldose šį kartą dalyvavo nepaprastai daug tautiečių, kurių tarpe keletas ir iš Lietuvos, o taip pat iš Melbourno atvykusi į Krašto valdybos posėdį D. Baltutienė. Pamaldose su savo vėliava dalyvavo skautai. Iškilmingas pamaldas laikė kunigas P. Martūzas.

Antroji minėjimo dalis vyko Lietuvių namuose. Klubo sodelyje, medžių paunksnėje apie šimtinė Canberros jaunimo ir senimo laukė oficialiosios minėjimo pradžios. Ji prasidėjo, prie paminklo skautams įnešus tautinę ir tunto vėliavas. Bendruomenės vainiką skautai įnešė, palydint gana gausiam skaičiui "pipirų". Ramovės Canberros skyriaus vainiką nešė ramovėnai F. Borumas ir E. Laurinonis. Padėjus vainikus, žmonių veiduose regėjome gilų susikaupimą ir rimtį. Galbūt ne vienam tą minutę prisiminė skaudūs ir tragiški Vilniaus įvykiai. Kunigas P. Martūzas sukalbėjo invokaciją. Tylos minute sostinės tautiečiai pagerbė žuvusius Nepriklausomybės kovose.

Dr. A. Stepanas.

Vėliau, jau salėje susirinkusius pasveikino Canberros lietuvių Apylinkės pirmininkė J. Grigonytė ir Krašto valdybos vicepirmininką dr. A. Stepaną pakvietė paskaitai. Prelegentas sako kalboje pasakojo apie Nepriklausomybės laikotarpio pasiekimus politiniame, ekonominiame ir kultūriniame Lietuvos gyvenime. Jis kalbėjo, kad už laisvę pralietas brolių kraujas, troškimas būti laisvais lietuvių tautoje net ir per daugelį žiaurios okupacijos metų nebuvo nuslopintas. Apie tai akivaizdžiai liudija paskutiniųjų metų įvykiai tėvynėje. Dr. A. Stepanas priminė, kad visi mes, kaip kas sugeba, privalo prisidėti prie šventos lietuvių kovos už savo tėvynės laisvę.

Lietuvos Respublikos atstovas Australijoje dr. A. Kabaila pasveikino tautiečius Vasario 16 - sios proga, sakydamas, kad kiekviena laisvė reikalauja aukų. Dabartiniai įvykiai parodė, jog tų aukų, deja, išvengti negalima, nors ir stengtasi eiti taikingu keliu. Priešas visokiausiais būdais stengiasi Lietuvos gyventojų tarpe skleisti nesantaiką, tačiau vargu ar jam tai galėtų pasisekti, jei visi būsime vieningi. Balsavimo rezultatai Lietuvoje parodė, kad lietuviai tos vienybės turi pakankamai ir jų noras būti laisvais yra pakankamai tvirtas.

Jaunosios kartos svečias iš Lietuvos, dešimtmetis Paulius Rudalevičius gražiai padeklamavo Maironio ir Vaičaičio eilėraščius. Jei Paulius savo gabumų ir toliau neapleis, jis tikrai bus antruoju Kęstučiu Geniu. Jo mamytė Palmira Rudalevičienė papasakojo apie savo šeimos išgyvenimus ir žiauriuosius sausio mėnesio įvykius Vilniuje.

Mums Canberros lietuviams jau ne kartą girdėtas svečias iš Lietuvos, aktorius ir poetas Kęstutis Genys, kuris yra gal pats talentingiausias iš visų iki šiol mums girdėtų, padeklamavo savo kūrybą. Jo gilus ir dramatiškas balsas nukėlė mus visus į okupanto išvargintą tėvynę, atvėrė jos žaizdas, apeliavo į okupantų ir išdavikų sąžinę, o taip pat skatino mus visus neprarasti vilties ir tikėjimo į laivę ir Dievą. K. Genys savo programą baigė juostelėje įgrota daina, pagal jo žodžius "Grįžtu į Lietuvą".

Sugiedojus Tautos himną, Vasario 16 - sios minėjimas Canberroje buvo užbaigtas.

L. Budzinauskas

PERTHE

Pertho Apylinkės valdyba vasario 17 dieną suruošė Vasario 16 - sios minėjimą. Minėjimas prasidėjo pamaldomis St. Francis Xavier bažnyčioje. Tautinę vėliavą įnešė svečias iš Lietuvos Valius Minsevičius, lydint tautiniais rūbais pasipuošusioms Lenai Davis ir Kristinai Repševičiūtei. Pamaldas laikė St. Marys katedros dekanas kunigas Orzanski. Pamokslo metu kunigas paminėjo, kad šiandien lietuviai švenčia savo nepriklausomybės paskelbimo septyniasdešimt trečiąsias metines, apie kai, kad ir šiandien Lietuva siekia laisvės ir nepriklausomybės, kad reikia tvirtai tikėti, jog neilgai trukus Lietuva savo tikslą pasieks.

Po pamaldų Lietuvių salėje vyko bendri pietūs ir minėjimo programa. Minėjimo programa prasidėjo Tautos Himnu. Po to buvo perskaityti JAV prezidento G. Bush ir Lietuvos Respublikos atstovo Jungtinėse Amerikos Valstijose S. Lozoraičio sveikinimai pasaulio lietuviams. Sveikinimus perskaitė J. Jasas. Apylinkės valdybos pirm. D. Francienė pasveikino savanorį - kūrėją A. Klimaitį ir pakvietė tarti žodį prof. Z. Budrikį. Prelegentas savo kalboje prisiminė, kad Vasario 16 - ji švenčiama septyniasdešimt trečią kartą, prisiminė skaudžius sausio mėnesio įvykius Vilniuje, pasidžiaugė, kad nors ir nedidelė Islandija, tačiau pirmoji pripažino Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atstatymą, dėl ko Sovietų Sąjunga tuoj pat nutraukė su ja diplomatinius ryšius.

Po to buvo padarytas pranešimas apie Lietuvių Dienas Melbourne, apie naujai išrinktą Krašto valdybą, kad sekančios Lietuvių Dienos bus surengtos Sydnejuje ir paragino pertiškius gausiai dalyvauti jose.

Ta proga, verta paminėti, kad Krašto Tarybos atstovas prof. Z. Budrikis išrinktas delegatu į Pasaulio lietuvių seimą ir per balsavimus jis gavo daugiau balsų, nei kiti kandidatai.

Po pranešimo, diskusijas apie paramą Lietuvai pravedė Vytenis ir Gintaras Radzivanai. Iš dalyvių tarpo diskusijoms buvo pakviesti Karin Krupavičiūtė - Lambie, Kristina Repševičiūtė ir svečias iš Lietuvos Valius Minsevičius. Vytenio Radzivano nuomone, dabar Lietuvai yra palankesnės sąlygos, nei prieš 73 metus: laisvojo pasaulio lietuviai ruošia didžiules demonstracijas, renka parašus po peticijomis, aukas, Lietuvą

dažnai mini spauda, televizija ir radijas. Viso laisvojo pasaulio visuomenė yra palanki Lietuvai. Gintaras Radzivanas minėjo, kad dabar jau daug lengviau bendrauti su giminėmis Lietuvoje. Mokykloje jam buvo leista papasakoti apie Lietuvą ir iškelti Tautinę vėliavą. Karin Krupavičiūtė - Lambie pabrėžė, kad jaunoji karta yra mūsų ateitis. Būdama mokytoja, ji turi progos papasakoti mokiniams apie Lietuvą. Nors Lietuva nedidelė valstybė savo plotu ir gyventojų skaičium, bet labai didelė savo drąsa ir pasiryžimu. Kristina Repševičiūtė kalbėjo, kad Australijos gyventojai daug sužinojo apie Lietuvą iš spaudos, televizijos ir radijo. Anksčiau, pasakius, kad esi lietuvis, niekas nežinojo kur yra ta Lietuva, o dabar - daugumas žino. Valius Minsevičius pasakojo, kad paskelbus Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atstatymą, įvyko dideli pasikeitimai. Nors pasaulio valstybės nenori pripažinti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo, lietuviai vis tiek tvirtai pasiryžę ją iškovoti. Keletas susirinkusių uždavė Valiui klausimus, į kuriuos jis mielai atsakė.

E. Jaudegienė pacitavo ištrauką iš vokiško laikraščio, kur rašoma apie Vilniaus operos ir baleto teatro gastroles Vokietijoje. Laikraštyje labai giriamas "Don Karlo" pastatymas.

Petras Čekanauskas, prašant Apylinkės valdybai, suredagavo peticiją Australijos paralamentui, kurioje prašoma Australiją pasekti Islandijos pavyzdžiu. Peticija buvo paruošta iš išdalinta salėje - parašų rinkimui.

Po to, V. Repševičienė paskaitė Lietuvos poeto Justino Marcinkevičiaus "Atsisveikinimą su nužudytais jaunuoliais".

Baigiant programą, Apylinkės valdybos pirmininkė D. Francienė padėkojo Eugenijui Stankevičiui už knygą, kuri, kaip dovana bendruomenės vardu, bus įteikta išvykstančiai Lenai Davis.

HOBARTE

Niekada nemačiau H. ir B. Šikšnių sodybos tiek pilnos, kaip šių metų Vasario 16 - *sios minėjimo metu. Nei* vienos kėdės nebuvo tuščios.

Apylinkės pirmininkas Raimondas Tarvydas atidarė minėjimą, trumpai palygindamas praėjusių ir šių metų minėjimus. Praėjusiais metais džiaugėmės pradedančiais pūsti laisvės vėjais Lietuvoje, turėjome vilčių, kad šiais metais jau bus pilna nepriklausomybė. Tos viltys neišsipildė, tačiau Lietuvos nepriklausomybės aktas buvo paskelbtas, Lietuva ant laisvės aukuro sudėjo aukas ir M. Gorbačiovas nepajėgė nuslopinti lietuvių tautos laisvės troškimo. Po to, R. Tarvydas supažindino susirinkusius su svečiu iš Lietuvos docentu Stanislovu Kašiu ir viešnia Daugiakultūrinių reikalų departamento koordinatore Tasmanijoje Judy Lockhard. Svečius pasveikinome plojimais, kuriems pasibaigus, pirmininkas pakvietė Joną Krutulį pagrindinei šios dienos paskaitai. J. Krutulis savo kalboje priminė mums apie Lietuvos praeitį, garbingus, garsius ir sunkius Lietuvos istorijos laikus, nepriklausomybės atgavimą ir Vasario 16 - sios reikšmę lietuvių tautai. Jis priminė Lietuvos klestėjimą trumpame nepriklausomybės laikotarpyje, žiaurią rusų okupaciją ir Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atstatymą pereitų metų kovo 11 dieną. Paskaitą prelegentas paįvairino ištraukomis iš Maironio, Baranausko ir kitų poetų eilėraščių. Klausytojai susikaupę išklausė šią įdomią paskaitą ir įvertino ją karštais plojimais.

Po J. Krutulio kalbėjo svečias iš Lietuvos. Jis labai sklandžiai, vaizdžiai ir įdomiai, nesinaudodamas jokiais užrašais, papasakojo apie paskutiniųjų įvykių eigą Lietuvoje. S. Kašys ypatingai pabrėžė, kad, nežiūrint kartais pasitaikančių ginčų ir nesutarimų, lietuviai yra labai vieningi nepriklausomybės siekime, tą jie parodė pereitais metais Baltijos kelyje, o dabar apklausoje už Lietuvos nepriklausomybę, kur balsavo beveik šimtaprocentiniai.

Po to Hobarto Apylinkės valdybos atstovas Krašto Taryboje Aleksandras Kantvilas padarė labai platų pranešimą apie Lietuvių Dienas Melbourne ir papasakojo, kaip ten pasirodė mūsų bendruomenė. Neužmiršo jis paminėti ir "Perkūno" sportininkų ypatingai gero pasirodymo. Jis smulkiai ir vaizdžiai papasakojo apie svečius iš Lietuvos, kurie dalyvavo Lietuvių Dienose, išreikšdamas apgailestavimą, kad tik tiek mažai galėjo atvykti choro "Perkūnas" dainininkų. Baigęs pranešimą, A. Kantvilas įteikė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Garbės lakštus pasižymėjusiems Hobarto Apylinkės veikėjams. Apdovanoti buvo: dr. G. Kazokienė, jai pagarbos lapas buvo įteiktas Melbourne, Lietuvių Dienų metu, o taip pat daug dirbęs ir dėl sveikatos nuo visų pareigų jau atsisakęs Vladas Mikelaitis.

Minėjimo programa tuo dar nesibaigė. Tačiau, kadangi trys kalbėjusieji ir R. Tarvydas, nors ir labai glaustai, supažindindamas nesuprantančius lietuviškai svečius su paskaitų turiniu, užėmė daug laiko. Sodybos šeimininkas B. Šikšnius pranešė, kad vaišės jau vėsta, todėl buvo nutarta programą sutrumpinti, išbraukiant eilėraščių skaitymą ir korespondencijos apžvalgą.

Kaip visuomet, minėjimą užbaigėme sugiedodami Tautos Himną.

Visiems besivaišinant B. ir H. Šikšnių suruoštais skaniais patiekalais, G. Kazokienė rinko parašus po peticija, prašančia iš M. Gorbačiovo atimti Nobelio taikos premiją. Iždininkas J. Paškevičius rinko lietuvio mokestį, o sekretorius S. Augustavičius pravedė tradicinę Tautos šventės rinkliavą - vajų. B. Šikšnius pravedė loteriją, ir jos pelnas 10 dolerių paaukotas bendruomenės iždui.

S. Augustavičius

NAUJŲJŲ METŲ BALIUS MELBOURNE

Tik spėjęs sugrįžti iš Lietuvių Dienų Melbourne, kas diena vis bandžiau aprašyti tą išgarsintąjį Naujų metų balių, užbaigusį Lietuvių Dienas. Stengiausi iki smulkiausių detalių išvardinti visus to vakaro nesklandumus – betvarkę, karštį, bilietų kainas, blogą maistą, blogą muziką, na ir dar visą tuziną įvairiausių negerovių.

Prirašydavau net po keletą lapų. Ir apmaudu prisipažinti! Prieš išsiunčiant redakcijon, teko dar gauti pritarimą iš savo brangiausios patriotės, jau veik pusšimtį metų mane pavergusios Audros.

– Jonai, pameni Naujų metų balių per Lietuvių dienas Adelaidėje? Kiek buvo kritikuota, kiek mūsų spaudos puslapių tais aprašymais buvo primarginta. Net šešis mėnesius apie tai aušinome burnas. O rezultatas? Jokio. Nė vienas iš rengėjų neprakalbo, nepripažino daugybės trūkumų buvus. Matai, va dabar Lietuvoje mūsų broliai žūsta nuo okupanto šautuvų buožių, o tu čia rūpiniesi dėl kažkokių prarūgusių saldumynų tame naujametiniame baliuje. Na ir kas čia tokio, kad Melbourno baliui vištą buvo kepama prieš porą savaičių, na ir kas, kad sunkiai beįkandama ji buvo, pavalgyti galima ir namo pargrįžus.

Ir taip kiekvieną kartą mieloji Audra paimdavo mano "kurinį" ir savo rankelėmis suglamžydavo, ir į...

Po dienos, kitos vėl sėsdavau ir vėl rašydavau. Šį kartą jau bandžiau ne taip aštriai, švelniau visą tą nelemtąjį balių aprašyti. Kai kur net nepagailėdavau rengėjams ir paguodos žodelio. Baliaus vadovą guodžiau, raminau, sakiau, kad kviesdamas į balių ir žadėdamas, jog nė vienas svečias šiame baliuje nesėdės prie stalo kampo, teisybę žadėjo, ir visai nesvarbu, kad jautėsi visi tarytum prie to kampo sėdėdami. Ach, tas visai nesvarbu. Tikra teisybė, specialiai apėjau pirmą, žemesnės klasės tautiečiams skirtą aukštą, paskui antrą, valdžios žmonėms skirtą, turtingiesiems ir ypatingai toms ponioms, kurios atėjo su dovanomis poniai iš Lietuvos, ir, dievaži, nė vieno namačiau sėdinčio prie stalo kampo!..

– Išbrauk tuos savo padlaižiavimus! – sušuko Audronė – Argi nematei, kad visi stalai buvo apvalūs! Čia kaip tik buvo baliaus organizatoriaus išradingumo viršūnė! Puikiai sugalvota su tais stalo kampais! Kiekvienas balius turi savo charakterį! Kaip tu nesupranti?

Sutikau, kad, kaip tradicija, atėjus į Naujų metų balių, salėje poška atidaromų šampano bonkų kamščiai, o jiems nutilus vienas iš "išrinktųjų" taria paguodos ir laimės linkėjimus. Bet šiame, praėjusiame to taip pat nebuvo!.. Auksinių papuošalų, juostų ir kitų dalykų apdovanojimai nustebė viską, tame tarpe ir senas tradicijas.

Prisipažinsiu, kad eidamas į balių maniau, patrauksiu mažumėlę ant drąsos ir mėginsiu "išnykti" nuo savo Audros akių ir, kiek kojelės dar neša, smagiai pasišoksiu pats ir visas savo gerbėjas "našleles" smagiai pašokdinsiu. Stvėriau Margaritą, sukau dešinėn, sukau kairėn... ir taip mėginu, ir kitaip –niekaip į tos keistos muzikos taktą nepataikau. Margaritos veidas nuo to stumdymo persikreipė ir, orą gaudydama, sako:

– Žinai, vesk geriau prie čerkos! Ką jau čia, tiek to!

Sakau, rengėjai žinojo, kad baliaus svečiai daugumoje jau vyresnio amžiaus tautiečiai, muziką taip pat galėjo parinkti tokią, kad ir valsą butų buvę galima dar kokį susukti!.. ne tik alkūnėmis vienas kitą badyti. Juk vis dėlto ir skauda, ir ne avinai pagaliau gi esame...

Kur bepažvelgsi – visų drabužiai, kaip sakoma, lyg iš ežero ištraukti. Girdėjosi kalbos, kad vakaro rengėjai norėdami sutaupyti 400 dolerių, įsakė išjungti oro vėsintuvus. Jei tai tiesa, tai tegu juos kipšas už tai nubaudžia... Vienas Sydnejaus biznierius tiesiog šaukė: "Tegu bala, būčiau žinojęs, pats tuos keturis šimtus sumokėti galėjau".

Dar daug galėčiau tokių ir panašių blogybių išpasakoti apie šį balių. Bet, tiek to. Nėra to blogo, kad neišeitų į gerą. Didelio čia daikto – tvanku nežmoniškai buvo! O va, einu į visokias klinikas, svorį metu, pinigus kiekvieną kartą moku, čia atėjome, tik 48 dolerius vieną kartą sumokėjome, ir per keturias valandas toje naujametinėje pirtyje iš karto netekau keturių kilogramų!

Lieku už visa tai dėkingas baliaus rengėjams...

A

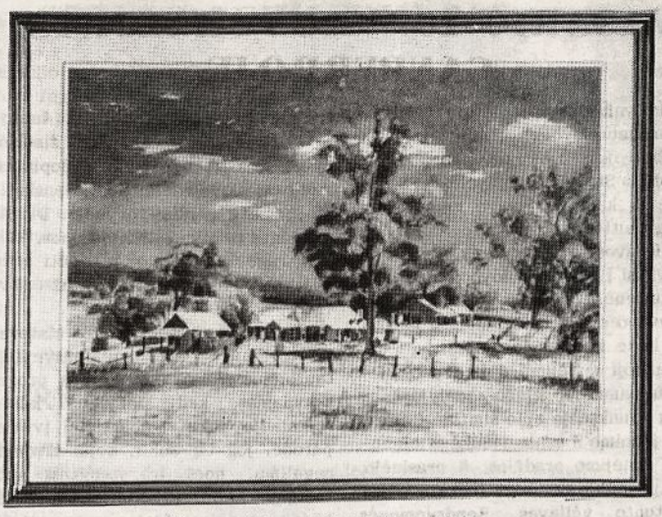

Sena sodyba. Vincas Stanevičius

LIETUVIŲ SODYBA MELBOURNE

Jau keli metai, kaip Melbourno lietuviai dėjo pastangas įsteigti sodybą vyresnio amžiaus tautiečiams, kad jie, sulaukę pensijos amžiaus, patogiai ir be rūpesčių galėtų gyventi tautiškoje aplinkoje ir ramiai tvarkyti savo gyvenimą.

Kiek žinome, Sydnejaus ir Adelaidės lietuviai vykusiai išsprendė šį reikalą. Jų sodybos plečiasi ir bujoja su pasisekimu. Apgailėtina, kad Melbourno lietuviai pavėluotai pradėjo rūpintis savo vyresnio amžiaus tautiečiais. Su kiekviena diena šio reikalo įgyvendinimas darėsi vis sunkesnis ir komplikuotesnis. Neįtikėtinai greitai kilo žemės, darbo ir medžiagų kainos; susilpnėjusi krašte finansinė padėtis privertė valdžią nubraukti paskolas tokiems sumanymams, o neaiški politinė ateitis sukėlė abejones ir nepasitikėjimą bet kokiems naujiems sumanymams ir projektams.

Melbourno lietuvių sodybos organizacinis komitetas dėjo daug pastangų, kad neatsisakyti šios gražios idėjos, bet laikas ėjo musų nenaudai. Buvo šaukiami suinteresuotų tautiečių susirinkimai, kurių metu buvo informuojama kas daroma ir kokios galimybės lietuvių sodybos steigimui Melbourne. Gauta šiek tiek aukų ir pašalpų iš valdžios. Suinteresuoti sumokėjo po $5 nario mokestį, padengti einamų reikalų išlaidoms, tačiau suorganizuoti didesnio kapitalo šio sumanymo realizavimui nepavyko.

Paskutiniame visuotiniame susirinkime plačiai buvo aptartos tolimesnės veiklos galimybės. Prieita išvados – suspenduoti draugijos veiklą. Tam įvykdyti kviečiami nariai konkrečiai išreikšti savo pageidavimus, atsakant į sekančius klausimus:

1. Užšaldyti turimus pinigus "Talkoje", kol vėl atsiras tinkamos galimybės organizuoti lietuvių Sodybą Melbourne: Taip/Ne
2. Grąžinti turimus pinigus aukojusiems ir nariams, išdalinant likutį (koks jis bebūtų) ir užbaigti šio sumanymo organizavimą: Taip/Ne
3. Nusipirkti nejudamą turtą Lietuvoje, kur nariai galėtų praleisti atostogas: Taip/Ne
4. Paaukoti turimas lėšas Lietuvos atstatymui: Taip/Ne

Visiems nariams bus išsiuntinėti šie užklausimai. Prašome atsakymus kuo greičiau grąžinti valdybai arba palikti savo lapelį "Talkoje".

Melbourno lietuvių draugijos komitetas

Nojaus laivas Lietuvai

Kaip į Tave kreiptis, praeivi, kad suprastum, jog nesu priešas: tėve, motin, žmogau... Tik noriu pažvelgti į Tavo akis ir perskaityti jose trumpiausią maldą – TAIP... Šiandien eisime pas Lietuvą išpažinties... Nuvalysime sloguojančias nosis savo vaikams, suplausime po pusryčių indus, paskambinsime bičiuliams dėl svarbių susitikimų ir... eisime: ne "drąsiai, draugai, koja kojon", o iš lėto, susikaupę, taip, kaip per amžių amžius ėjo mūsų protėviai. Ir Lietuva išklausys...

Kur bebūčiau – minioje, miesto sumaišaty, kabineto vienutėje – mintyse vis skamba ir skamba tylus Tito Masiulio mamos žodžiai: tik nedarykit sūnaus didvyriu... Ir daugelis pastarosiomis dienomis man kartojo: aš – ne didvyris, aš dirbu Lietuvai. Kuklumas? Ne. Tik savo paties valios vykdymas, tik noras būti laisvam.

Aš nenoriu revoliucijos. Nei Spalio, nei Kubos, nei Švedo. Bet buvo valandos, minutės, kai puolėme iš šiltų kambarių į naktį ginti savo LAISVĖS, savo TĖVYNĖS. Buvo motinų ašaros, sugniaužti vyrų kumščiai, besispjaudantys tankų vamzdžiai.

Yra kitas žodis – evoliucija. Ramus ir tvirtas ėjimas pirmyn. Neatsisukinėjant atgal, nesižvalgant į svetimas kišenes. Nesuprantant kovos už būvį dėsnio, kaip meno žudyti, meno išduoti. Žinau, Kremliaus taikiklyje – Lietuva. Tik dabar dažnai patyrusio šaulio akyse mano Tėvynė susitrejina: Estija, Latvija, Lietuva. Ir šaulys kantriai renkasi auką. O gal pykštelsi iš medžioklinio – šratų užteks visiems. Net ir pakiusniesiems.

Daugeliui mūsų teko laikyti rankose Kalašnikovo automatą... Tą patį, kuriuo dabar... Niekada nešoviau į žmogų. Duos Dievas – nešaudysiu. Ir į mano brolius, seseris niekas nebešaudys. Prisimenu, kaip vaikystėje kartu su kitais berniūkščiais tratindavau pneumatiniais šautuvais skardines mašinėles ir medžius. Dabar neužeinu į šaudyklą: ranka nekiltų net į žaislus... Bet jei pasikartos nelemtoji naktis... ir aš... kaip visi.

O laikas bėga, kad nors ką. Sentimentaliai, banaliai, ciniškai. O gimdymo namuose žmogeliukas bedante burnele ieško krūties. O maža smaližė niekaip neiškrapšto iš grindų plyšio šokolado trupinėlio. O sunkiai sergantis žmogus apsiverčia ant kito šono, atsukdamas nugarą gailestingajai seselei, ir užsimerkia nuo skaudžios injekcijos. Šiandien jis galbūt paskutinį kartą kaip Lietuvos pilietis išreikš savo valią.

Kaip su Tavim atsisveikint, praeivi, kad, susitikę prie balsavimo urnos, švaria sąžine pažvelgtume vienas kitam į akis? Kad šiandien vėl susirinktume statyti baltą nepriklausomos valstybės laivą. Vieninteli, išgelbėsiantį mus nuo tvano...

Arūnas LIMANTAS

("Kauno tiesa")

Mūsų bus 6,3 milijardo!

1990 metų viduryje pasaulyje iš viso gyveno 5,3 milijardo žmonių. Per metus žemės rutulio gyventojų skaičius padidės dar devyniasdešimt trim milijonais. Sprendžiant iš prognozių, 2000 metais pasaulyje gyvens 6,3 milijardo žmonių. Dabar maždaug vienas iš kiekvienų trijų žmonių pasaulyje yra vaikas, o vienas iš šešiolikos – vyresnis kaip šešiasdešimt penkių metų amžiaus. Vidutinis pasaulio gyventojų amžius – dvidešimt keturi metai. Septyniolika iš dvidešimties vaikų gyvena mažiau išsivysčiusiose šalyse. Išsivysčiusiose šalyse žmonių gyvenimo trukmė per pastaruosius trisdešimt penkerius metus metus pailgėjo aštuoniais metais, t. y. nuo 66 metų pailgėjo iki 74. Moterys gyvena vidutiniškai septyneriais metais ilgiau negu vyrai.

VIEŠNIOS IŠ LIETUVOS ŽODIS

Vasario 16 - sios proga

Vasario 16 - oji! Tai brangiausia diena mūsų tautos istorijoje. Kada Vilniuje 1918 metais susirinkę tautos Tarybos vyrai paskelbė Nepriklausomybės aktą, reikėjo tą aktą lietuvių krauju užtvirtinti, jaunos valstybės laisvę apginti. Tuos Lietuvos valstybingumo metus dauguma čia sėdinčių salėje prisimenate iš savo gyvenimo Lietuvoje. Visą įvykių raidą, kuri ištiko Lietuvą jūs gerai žinote, taigi susirinkus paminėti Vasario 16 - ją, norėčiau jums papasakoti, kaip lietuvių tauta keliavo į 1990 metų kovo 11, kai visas pasaulis vėl išgirdo, kad ši maža tauta, nors ir praradusi 700 000 arba trečdalį savo žmonių nepasimetė ir nenusilenkė prieš okupantus. Ir štai 1990 metais kovo 11 dieną Vilniuje, partizanų ir tremtinių sūnūs ir dukros vėl paskelbė pasauliui, kad atkuriama Nepriklausoma Lietuvos valstybė! "Nutolo metai, užaugo ąžuolai ant sukilėlių kapų. Ir vėl priartėjo prie musų sukilimo laužų šviesa, suplazdėjo laisvei iškeltos vėliavos".

Kovo 11 diena buvo atkuriama dešimtmečiais ir tą vilti, kad tokia diena kada nors išauš, mums puoselėjo seneliai ir tėvai. Kai komunistų vadai įsikalbėjo ir įtikinę patys save vadinamais laimėjimais, beliaupsindami savo pagyrūniškas tezes prarado budrumą, Lietuvoje sužibo pirmosios laisvės kibirkštis. Tais metais pradėjo skambėti pirmieji laisvės varpo dūžiai, pažadinę daugelį iš baimės letargo ir šaukiantys "gana tamsos ir miego, reikia kovoti, reikia sovietinės valdžios nusikaltimus prieš lietvių tautą iškelti į šviesą. Tegul visas pasaulis pamato tironiją, o gal šviesoje bus nepatogu daryti niekšybes".

Sovietinei valdžiai didelį susirūpinimą pradėjo kelti ypač jaunimas, kurio jau buvo neįmanoma sužavėti komunistiniais idealais. Melas ir prievarta, visuomeninio turto grobstymas apčiuopiamai parodė marksistinės ideologijos bankrotą. Ir čia dar kartą pasitvirtino, kad lazda turi du galus. Komunistų liaupsinamas ateizmas, tiek dešimtmečių šmeižęs Lietuvoje tikybą, pradėjo atsisukti prieš ateizmo organizatorius. Lietuvoje jaunimas pradeda su dideliu susižavėjimu domėtis tikyba. Čia iš tėvų pasakojimų daugumas pradeda sužinoti tikrąją Lietuvos istoriją, lietuvių papročius ir šventes. Net nesitiki, kad prieš septynerius metus šv. Kalėdas švęsdavome prie užleistų užuolaidų ir tyliai besišnekučiuodami, kad kas neišgirstų ar nepamatytų. Bet vis tiek švęsdavome! Reiškia stiprūs buvo mūsų senoliai, kurie įskiepijo mumyse, kad ir su baime, bet daryti tai, ką darydavo jie laisvoje Lietuvoje. Jaunimas dirba ateičiai. Kokia yra jaunatvė, tokia bus ir ateitis. Todėl susirūpinti savo jaunatvės ateitimi yra ne tik išmintingumo įstatymas, bet ir tiesioginė pareiga kiekvienai jaunuolei ir kiekvienam jaunuoliui. Kas ateina dovanai iš prigimties, būtina apsaugoti ir pakelti į aukštesnį lygį dvasinėje srityje. Tai yra geriausias savo jaunatvės panaudojimas visam gyvenimui.

- Kas nedegė jaunu idealizmu ir entuziazmu, niekados nebuvo jaunas. Privalu tarnauti gėriui, grožiui, tiesai bei šventumo idealams. Darydami gerus darbus savo Tautai, drauge praturtinsime ir savo sielas.

1989 metai Lietuvai - "didžiųjų lūkesčių metas" politikoje. Jos situacija kokybiškai kita nei Europos socialistinių šalių, nes ji, nebūdama tapati Sovietų Sąjungai, yra TSRS sudėtinė dalis. Svarbiausiu politiniu lozungu 1989 metais tapo - Nepriklausomybės siekimas. Ieškant praktinių kelių nepriklausomybei siekti, neapsieinama be emocijų, sumaišties. Esminis momentas - tai parlamentinio, teisinio kelio pirmumas. Gausi visuomenės dalis nesuvokė, kad politine prasme nepriklausomybė - akimirkos aktas, t. y. - reikia tiek laiko, kiek užtruktų referendumas. Toks de facto ir de jure nepriklausomybės įtvirtinimas - ilgas procesas, labiausiai priklausantis nuo politinės situacijos aplink mus, nei pas mus. Šiuolaikinis pasaulis yra tampriai susijęs, o politikams primena jų atsakomybę už priimamus sprendimus.

Ingrida Pupinienė ir dukra Greta kalbasi su giminėmis Lietuvoje.

- Vakar taip gražiai išaušo - tokiais žodžiais po kovo 11 dienos sesijos posėdį pradėjo Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos pirmininkas V. Landsbergis, linkėdamas, kad ir musų sielose būtų giedra.

Didžioje politikoje, kai į istorijos vyksmą įsijungia visa tauta ir absoliutinė gyventojų dauguma, negalima nepaisyti paprastų žmonių valios. Mums visiems, siekiant atstatyti Lietuvą, susivienijusių žmonių valia buvo būtina - be jos nebūtų įvykęs svarbiausias įvykis.

Buvo labai svarbu parlamentiniu keliu atstatyti Lietuvą - tuo išvengta naujos valstybės sumenkinimo pasaulio valstybių akyse, tai turi pastiprinti mūsų pripažinimą. Svarbu, kad valstybinė santvarka neturėtų nei šešėlio subankrutavusios komunistinės ideologijos pamatų. Kai laiminami tokie neįkainojami dalykai, reikia paisyti ir gerbti tų pačių žmonių, kurie savo baisu padėjo įvykdyti istoriją, valią. Ne Sąjūdis ir ne pirmininkai atvedė Lietuvą prie Nepriklausomybės slenksčio. Ir ne jie vieni, o mes - visi tą slenkstį peržengėme. Valdžia tik lydi mus.

Nors bolševikai jau mirties priešKambaryje, jie M. Gorbačiovo rankomis tebeskeryčioja, manydami esą stiprūs, ir manydami, turį teisę vyrauti. Ten tik imperijos vergai esti.

Kai 15 pavergtų respublikų panoro išsilaisvinti iš bolševikų vergijos M. Gorbačiovas ieško visokių nelegalių priemonių joms užkirsti kelią.

Bado ir nepritekliaus šmėklai siaučiant visoje imperijoje, jis pradėjo lankytis Vakarų Europoje, maldaudamas paskolos. Pinigų neturi žmonių gerovės reikalams, bet propagandai jų nestinga. Visame pasaulyje bolševikų agentai nesiliauja melavę, kad komunizmas yra darbo žmonių rojus. Tuo tarpu jų pačių imperijos rojuje tik vargas lapoja. M. Gorbačiovas nori išlaikyti imperiją tokią, kokią pasisekė sukurti Stalinui ir Leninui kartu su savo aparatčikais. Pasisekė jiems tatai per Vakarų Europos politikų naivumą. Dabar vėl galvojama, kad M. Gorbačiovas stengsis išgelbėti vargе atsidūrusą savo imperiją laisvojo pasaulio pinigais.

Grobikas ir okupantas niekada ir niekur nebuvo geradaris, o tik išnaudotojas. Kiekvienas Lietuvos žemės lopinėlis aplaistytas jos gyventojų ašaromis ir krauju. Joks okupanto indėlis į okupuotą Lietuvą, į jos ūkį bei kultūrą nėra teigiamas reiškinys, bet tik gruobuoniškos politikos pastangos praturtinti ir sustiprinti plėšikišką imperiją. To siekia ir M. Gorbačiovo bolševikai, mulkindami akis Vakarų pasaulio diplomatams. Grobikas gali pasipuošti gražiu fraku, bet tas nepavers jo džentelmenu. Bolševikų kongresas - tai nėra pavergtų tautų atstovas, tai kruvinojo Stalino smogikų likučiai, po "perestroikos" priedanga.

Lietuva su savo Parlamentu ir V. Landsbergiu neatsidūrė prie bedugnės ar prarajos. Lietuva atsistojo prieš godaus bolševiko gerklę, prieš M. Gorbačiovą su lazda. Jį neišsigando nei tankų, nei malūnsparnių, nei smogikų, nei įsiveržėlių spaustuvėje, televizijos bokšte, neišsigando net paties M. Gorbačiovo grasinimų, nei Amerikos prezidento apatijos, nei nesusiorientavimo politikoje. Lietuva buvo ir bus! Bolševikai išnyks kaip išnyko naciai.

Ingrida Pupinienė

DĖKOJA

Lietuvos miesto Druskininkų invalidų kooperatyvo "Gojus" dirbantieji kreipiasi į Jus su dideliu prašymu. Norėtume, kad savo laikraščio puslapiuose išspausdintumėte mūsų padėkos laišką.

Daugiau kaip prieš metus laiko, Druskininkų miesto invalidų trikotažinio mezgimo kooperatyvo "Gojus" dirbantieji kreipėsi per "Mūsų Pastogę" į savo tautiečius gyvenančius užsienyje, prašydami pagalbos. Mums labai trūksta mezgimo mašinų, kurių mes patys negalime nusipirkti. Su didele viltimi laukėme kas atsilieps, kas mums padės. Į mūsų prašymą atsiliepė viena taurios širdies moteris, lietuvė iš Australijos. Tai Viktorija Vitkūnienė iš Adelaidės. Pati būdama ne kažin kokios sveikatos, Ji mūsų kooperatyvui "Gojus" paaukojo 1000 dolerių, už kuriuos mes nusipirkome naują, gerą mezgimo mašiną ir kitų mašinai reikalingų reikmenų. Tai mums labai palengvins darbą ir mūsų gaminama produkcija bus daug geresnė, dailesnė. Tuo pačiu šiek tiek padidės ir mūsų pajamos.

Mūsų kooperatyvo dirbantieji, o jų yra 18 ligotų žmonių, labai nuoširdžiai dėkoja Viktorijai Vitkūnienei už suteiktą pagalbą. Meldžiame Dievą Jai geros sveikatos. Su didžiausia pagarba lenkiamės prieš šią garaširdę moterį mes visi invalidų koperatyvo dirbantieji.

Visų Druskininkų miesto invalidų vardu, dėkojame "Mūsų Pastogės" redakcijai, tikėdami, kad mūsų laiškas bus išspausdintas Jūsų laikraštyje.

Jukневičienė Maryte
Kooperatyvas "Gojus"
Lietuva, Druskininkai

TRUMPAI IŠ VISUR

Kovo 3 dieną Estijoje ir Latvijoje pravesta gyventojų apklausa užtikrintai pasisakė už šių respublikų nepriklausomybę. Apklausoje aktyviai dalyvavo bei daugumoje pasisakė už nepriklausomybę ir gausios abiejų respublikų tautinės mažumos.

Prieš apklausos pradžią, Latvijos komunistų partijos lyderis Alfreds Rubiks veltui gasdino Latvijos gyventojus, kad, jei jie pasisakys už nepriklausomybę, jų laukia pilietinis karas.

*

Eilėje Čekoslovakijos miestų masiškai demontravo šalies gyventojai, reikalaudami tokios pat autonomijos Moravijai, kokią išsikovojo Slovakija. Siūloma pakeisti konstituciją, tuo paverčiant Čekoslovakiją trijų respublikų federaline valstybe.

*

Sovietų Sąjungos parlamentas dar nėra ratifikavęs sutarties, įgalinančios Rytų ir Vakarų Vokietijų susijungimą. Nors Vokietija prižadėjo bilijonus dolerių ekonominei pagalbai ir 13 bilijonų markių sovietų įgulų išsikraustymo išlaidoms padengti, sovietams to dar negana. Sovietų Sąjungos viceprezidentas Genady Janajev pareiškė, kad sovietų parlamentas, prieš sutarties ratifikaciją, vokiečiams pateiksiąs dar visą eilę specialių reikalavimų.

*

Kovo 1 dieną, sulaukęs 81 metų amžiaus, Cambridge, Amerikos mieste Mass mirė polaroidinio fotoaparato išradėjas Edwin Landa.

*

Remiantis žiniomis iš Vatikano, popiežius Jonas Paulius II birželio mėnesį lankysis Lenkijoje. Savo vizito metu popiežius ypatingą dėmesį žada kreipti rytinei Lenkijos daliai. Birželio mėnesio 5 dieną Seinuose numatytas šv. Tėvo susitikimas su lietuviais maldininkais.

*

Išlaisvinus Kuveitą iš Irako okupacijos, vasario 28 dieną sąjungininkų kariuomenė sustabdė karinius veiksmus Persų įlankoje.

Triuškinančiai pralaimėjęs karą, kad užtikrinti paliaubas, Irakas pažadėjo bekompromisiniai paklusti visoms Jungtinių Tautų rezoliucijoms.

*

Prieš pasitraukiant iš Kuveito, okupacinė Irako kariuomenė padegė visus naftos šulinius. Didžiuliai dūmų debesys ne tik temdo Kuveito dangų, bet su laiku smarkiai pakenks viso Azijos regiono ekonomikai, pakeis klimatą. Degančių naftos šulinių gesinimas gali užtrukti daugelį metų.

*

Pietinėje Irako dalyje prasidėjo demonstracijos prieš Saddam Hussein. Šiai akcijai vadovauja Iranui palankūs musulmonai fundamentalistai.

*

Kinija pasiūlė Sovietų Sąjungai suteikti laikinas paskolas, kad pagelbėti jai ekonominėje krizėje. Toks pasiūlymas padarytas prieš šiomis dienomis numatytą sovietų gynybos ministro D. Jazovo apsilankymą Beidžinge.

Kinija tikisi prieinamomis kainomis įsigyti moderniausių sovietų karinių lėktuvų ir kitų karinių reikmenų.

*

1991 m. pradžioje Lietuvoje gyveno 3.752 tūkst. žmonių. Per metus gimė 56,4 tūkst. naujagimių, miré 39,7 tūkst. žmonių.

SPORTAS

PAVOJAUS ESAMA

Neseniai įvyko Organizacinio komiteto posėdis. Gauname laiškų, kur klausiama , ar galės įvykti žaidynės, jeigu stiprės Tarybų Sąjungos pretenzijos Lietuvos Respublikai, jeigu bus bandoma įvykdyti mūsų jaunos valstybės okupavimą.

Be abejo, pavojaus žaidynėms esama. Jos galėtų būti visiškai kitokios, jeigu vyktų tolydinio Lietuvos kaip lygiavertės nepriklausomos valstybės įsitvirtinimo pasaulyje sąlygomis. Deja, yra priešingai, - mes jaučiame, kad naujos okupacijos grėsmė didėja. Jei ji bus įvykdyta, žaidynės negalės įvykti. Riba, kuri aiškiai rodys šitą negalimumą, bus Lietuvos Vyriausybės ir Aukščiausios Tarybos veiklos sulaikymas. Tada okupacija bus akivaizdi ir vargu kas panorėtų žaidynėse dalyvauti, jeigu žaidynės net ir kokios apsišaukusios organizacinės grupės toliau būtų skelbiamos rengiamomis. Aš, kaip Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos patvirtintas Organizacinio komiteto pirmininkas, paskelbčiau žaidynių rengimą esant nukeliamą tolimesniam patogesniam laikui, tai yra tam metui, kada Lietuvos Respublika būtų vėl atkurta kaip nepriklausoma valstybė, ir tai turėtų būti vienintelis teisingas ir teisėtas sprendimas. Jeigu, vis dėlto, iki galutinio Lietuvos okupavimo nebus ateita, žaidynės bus bandomos surengti nepriklausomai nuo to, kokio sunkumo sąlygos Lietuvoje susidarytų. Ir kuo nepalankesnės sąlygos žaidynėms bus, tuo atkakliau reikėtų stengtis jas įvykdyti, nes tai būtų dar viena pasipriešinimo okupacijai banga pilietinio ir kultūrinio tautos pasipriešinimo okupacijai būdas. Nė kiek neabejoju, kad Lietuvoj būtent taip ir bus suprastas žaidynių rengimas, ir Lietuva, kad ir kokiais negausiais, ypatingai sunkių sąlygų ribojamais resursais disponuotų, pasistengs, kad žaidynės įvyktų ir pavyktų gerai. Manau, daugelis pasaulio lietuvių lygiai taip pat supras ir ras galimybę atvykti bei dalyvauti žaidynėse.

Po pasaulį pasklidę lietuviai, kurių vaikai norės vykti Lietuvon, kad ir labai neramia širdim, turėtų pritarti šitam savo vaikų siekiui, šitam jų norui įvykdyti savo, kaip lietuvių,

Romualdas Ozolas
IV pasaulio lietuvių sporto žaidynių Organizacinio komiteto pirmininkas, Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatas

pareigą ir paremti juos moraliai ir materialiai. Suprantama, jie rizikuotų labiau negu vykdami į jau pripažintą ir karinės grėsmės nekamuojamą Lietuvą, tačiau, matyt, tuo vertingesnis ir būtų jų pasiryžimas, jiems bandant atvykti į Lietuvą tada, kada jai ypatingai sunku. Aš suprasčiau jų atvykimą kaip jų įsijungimą į pasipriešinimą okupantui, kaip jaunosios išeivijos kartos priedermės atlikimą Lietuvai.

Manau, kad žaidynių surengimą parems ir viso pasaulio lietuvių organizacijos. Ne tik sporto, bet ir kitos, su sportu susijusios ir nesusijusios institucijos, ir - ko gero - ne tik tautinės. Netrukus mes, matyt, specialiai susirinksime aptarti visų šių paramos galimybių klausimus. Kviečiu kiekvieną asmeniškai prisidėti kuo kas gali, o labiausiai - atvykstant Lietuvon ir dalyvaujant - kaip senovės Graikijoje - taikingiausiame dvasios pilnatvės ir sveiko gyvenimo akte - Pasaulio lietuvių žaidynėse. Tikiu, kad tai bus ne tik mums visiems naudingas, bet ir labai viltingas įvykis.

Romualdas Ozolas
IV pasaulio lietuvių sporto žaidynių Organizacinio komiteto pirmininkas, Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos deputatas

AR REIKALINGOS ŽAIDYNĖS?

Esu apklaustas ar šiuo metu reikalindos Pasaulio IV - sios žaidynės? Atsakau: nėra ir negali būti tokio meto, kada būtų tokios žaidynės nereikalingos. Kitas dalykas ar turime realias galimybes surengti žaidynes. Jeigu kalbėti apie šį metą, tai yra šias dienas, aišku, kad realių galimybių žaidynėms nėra. Mūsų Lietuvą trypia svetima karijuomenė, ji "patruliavimo" ir "pastatų apsaugos" dingstimis žudo ir žaloja mūsų Respublikos žmones. Ji uoliai tarnauja Tarybų Sąjungos komunistų partijos padaliniui, nelegaliai veikiančiam Lietuvoje ir siekiančiam nuversti teisėtai išrinktą Lietuvos Respublikos valdžią, atstatyti TSRS Konstitucijos ir kitų TSRS įstatymų veikimą Lietuvoje. Tiems nusikalstamiems veiksmams Lietuvos žmonės vieningai tarė savo ryžtingą "Ne!"

Žaidynės reikalingos ir tikime, kad 1991 metų vasarą jos įvyks. Jos simbolizuos mūsų vienybę ir panieką okupantams. Kas žino - gal vasarą jau būsime laisvi arba daug laisvesni negu šiandien?

Linkiu Laisvės, Taikos ir Žaidynių! Mes tikrai nugalėsime.

Kazimieras Motieka
Lietuvos Respublikos Aukščiasios Tarybos
Pirmininko pavaduotojas,
Lietuvos tautinio olimpinio komiteto vicepirmininkas

SPORTO REIKMENŲ PARODA

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovė Ingrida Bublienė po sėkmingų pasitarimų su Lietuvos parodų rūmų direkcija, liečiančių abiejų organizuojamą pirmąją pasaulio sporto reikmenų parodą Vilniuje. Šią parodą su dideliu entuziazmu remia Lietuvos Vyriausybė, Aukščiausioji Taryba, Pasaulio lietuvių sporto žaidynių komitetas ir įvairios Lietuvos sporto įmonės.

Lietuvos parodų rūmų direktorius Aloyzas Tarvydas pradėdamas pasitarimą pareiškė: "Šis įvykis bus istorinis mūsų padangėje, nes pirmą kartą į mūsų Parodų rūmus atvyks laisvojo pasaulio firmos su savo eksponatais".

Paroda numatoma 1991 metų liepos 22 - 26 dienomis Vilniuje, prieš IV Pasaulio lietuvių sporto žaidynes.

("Dirva")

TARPTAUTINIO OLIMPINIO KOMITETO PREZIDENTUI C. H. A. SAMARANČUI

Gerbiamas pone Prezidente.

Mes, pasirašę šį kreipimąsi, esame Lietuvos sportininkai, vieni - jau atsisveikinę su didžiojo sporto arenomis, kiti - norintys ir dar turintys jėgų kopti į sporto aukštumas. Mums pati didžiausia ir garbingiausia yra olimpinė aukštuma.

Lietuvos sportininkai yra laimėję dvidešimt keturis olimpinius aukso medalius, tačiau neturi netgi teisės įžengti į olimpinius stadionus su savo tėvynės vėliava. Ši teisė iš mūsų buvo atimta po to, kai 1940 metais Sovietų Sąjunga aneksavo Lietuvą ir sunaikino Lietuvos olimpinį komitetą.

1988 metų gruodžio 11 dieną Lietuvos tautinis olimpinis komitetas buvo atkurtas ir tęsia savo veiklą.

1990 metų kovo 11 dieną Lietuva paskelbė savo Nepriklausomybės atkurimo aktą ir viso pasaulio akivaizdoje taikingai eina laisvės ir demokratijos keliu. Lietuvos Respublikoje negalioja jokios kitos valstybės konstitucija.

Mes taip pat apsisprendėme ir nutarėme daugiau SSSR rinktinėse nedalyvauti, nors dėl to esame priversti atsisakyti daugelio svarbių varžybų. O varžybos - sportininko duona. Lietuvos tautinio olimpinio komiteto delegacija, kurioje buvo ir olimpinis čempionas Arvydas Sabonis, Lozanoje Jums pareiškė daugumos Lietuvos sportininkų poziciją.

Mes daugiau negalime ir nenorime atstovauti valstybei, kuri ištrėmė, įkalino, nukankino tūkstančius Lietuvos žmonių, taip pat ir sportininkų. Ši valstybė buvo pavertusi beteisiais mus visus. Mes buvome priversti tylėti ir vykdyti sovietų komandas. Negana to, SSSR šiais metais paskelbė Lietuvai blokadą, gąsdino tankais ir karo lėktuvais, trukdė mūsų sportinius ryšius su laisvuoju pasauliu. Mes negalime šito nepaisyti, nes tai žeidžia ne tik mūsų pilietinius ir patriotinius jausmus, bet ir olimpizmo principus. Olimpizmas - tai lygiateisiškumas, teisingumas, humanizmas, bet jokiu budu - ne prievarta.

Gerbiamas pone Prezidente, mes esame tikri, kad Jūs ir TOK Lietuvos sportininkų situaciją taip pat suprantate, ir prašome olimpinio teisingumo ir teisės dalyvauti Olimpinėse žaidynėse sporto garbei ir savo Tėvynės šlovei. Mūsų Tėvynė - Lietuvos Respublika.

Su pagarba ir viltimi -

Šį laišką sausio mėnesį pasirašė 123 iškiliausi buvę ir dabar esantys Lietuvos sportininkai, olimpinių medalių laimėtojai ir buvę įvairių Sovietų Sąjungos rinktinių nariai.

„KOVO" KLUBE

IŠVYKA Į HUNTER VALLEY

Kovo 16 dieną (šeštadienį) kovičiai sportininkai rengia išvyką į Hunter Valley vynuogynus ir vyno ragavimo popietę. Užsakyti du autobusai, jie išvyksta iš Lietuvių klubo 7.30 val. ryte. Pakeliui 8.15 val. autobusai sustos Carlingford iš kur taip pat paims norinčius vykti. Atgal į Lietuvių klubą autobusai sugrįš 7 valandą vakaro. Kelionėje bus aplankytos Tyrrels, Hungerford Hill ir Lindemans vyninės. Po vyninių aplankymo vyks iešminės piknikas ir už tą pačią kainą bus duodamas maistas. **Kelionė suaugusiems kainuos 25 dolerius, vaikams iki 12 metų - 15 dolerių. Bilietus galima nusipirkti iki kovo 8 dienos Lietuvių klube, ar pas valdybos narius. Daugiau informacijos apie šią kelionę galima gauti pas Betiną Migutę telefonu 630 6830.**

Po ilgos ir sunkios ligos Sydnejuje mirė buvęs "Kovo" krepšininkas ir tinklininkas Raimondas Hornas. Velionio mėgiamiausia sporto šaka buvo tinklinis, keletą metų jis žaidė Australijos tinklinio rinktinėje.

Jei turėčiau stebuklingą lazdelę...

Ką aš su ja daryčiau? Paimčiau ir pasakyčiau:

- Šakalai, bimbalai, kaha, maha, kad Lietuva būtų laisva!

Ir taptų Lietuva visai laisva ir nepriklausoma. Parduotuvių lentynos nebūtų tuščios, žmonės būtų linksmi, taupūs, niekada nenuobodžiautų ir nesipyktų. Paskui nueičiau į vaikų namus. Ten liepčiau lazdelei padaryti taip, kad našlaičiai nesijaustų vieniši, likimo nuskriausti, kad visą laiką būtų linksmi ir žvalūs. Nuvažiuočiau į senelių namus. Ten lazdelės pagalba sukurčiau dešimt robotų, kurie padėtų seneliams. Padaryčiau taip, kad seneliai pamirštų nuoskaudą, kuri buvo jų širdyse. Jų namai taptų tvarkingi, gražūs. Kiekviename kambaryje būtų televizorius. Paprašyčiau daug pinigų ir važinėčiau po Lietuvą, juos dalydamas beturčiams. Nupirkčiau užsienietiškus vandens valymo įrenginius ir pradėčiau juos statyti prie gamyklų, fabrikų. Išvalyčiau Nemuną, Nerį ir Baltijos jūrą. Tada žmonės mažiau sirgtų ir ilgiau gyventų. Po visų darbų lazdelei liepčiau ignalinos AE pakeisti tokia elektrine, kuri gamintų elektrą, neteršdama aplinkos, vandens. Norėčiau padaryti visus žmones laimingus.

Tada liepčiau lazdelei išnykti ir vėl atsirasti tik tada, kai jos labai reikės Lietuvai. Bet manau, jos daugiau nebereikėtų. O šiuo metu stebuklingos lazdelės mums visiems labai reikia...

Rytis Girčys
VII klasės mokinys, Vilnius

LIETUVOS INFORMACIJOS CENTRAS LONDONE

KLAUSANTIS DEBATŲ LORDŲ RŪMUOSE

Norėčiau pasidalinti įspūdžiais vasario 6 dieną patirtais Lordų rūmuose. Nors diskusijos Baltijos respublikų klausimu vyko ne šiandien ir ne vakar, tačiau, manau, kad su lordų pareikštomis nuomonėmis nevėlu susipažinti visiems, kadangi šios nuomonės gana tiksliai atspindi visą anglų pažiūrų į procesus vykstančius Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje spektrą.

Pakvietimą klausytis debatų pasiūlė rūmų narė baronienė Cox, kuriai buvau pateikęs medžiagos Lietuvai rūpimais klausimais ir kiek pataisęs pradinį jos kalbos variantą. Suprantama, kad į senove dvelkiančius anglų įstatymų leidėjų rūmus vykau susidomėjęs ir susijaudinęs: ne taip dažnai mūsų tėvynainiams tenka čia lankytis, o dar rečiau -- tris valandas klausytis diskusijų apie Lietuvą ir jos kaimynes. Prie centrinio įėjimo jau stovėjo grupė žurnalistų ir svečių, virpančių nuo šalto vėjo su sniegu - tą vakarą Londoną pasiekė šalčio banga iš Lietuvos. Pagaliau sueiname į vidų, elegantiški juodais šalmais policininkai nereikalauja jokių dokumentų - nei su fotografija, nei be jos, (stulbinantis dalykas atvykusiems iš ten, kur daugelį metų popierėlis buvo svarbesnis dalykas, nei žmogus). Užtenka tik pasakyti savo pavardę. Aukšti, kaip gotikos navos, koridoriai išpuošti paveikslais, skulptūromis, memorialinėmis lentomis. Perų vestibiulyje gaunu nurodymą pakilti į galeriją supančią Lordų rūmų salę. Iš jos, tarsi iš balkono, patogu apžvelgti ir menę, ir pačius lordus. Menė išties įspūdinga. Aukšti arkiniai langai spalvoti vitražais, drožinėto medžio paneliais dengtomis sienomis, viename jos gale auksu tviskantis sostas su baldakimu, kuriam įeidamas kiekvienas lordas privalo nusilenkti. Čia pat didžiulis vilnų maišas, ant kurio sėdi rūmų spikeris. Ne mažesnis ir stalas, ant kurio sukėlę kojas pirmose eilėse sėdintys lordai, ir ilgi minkštasuoliai, ant kurių sėdi, drybso, ar miega - kaip kam patinka - debatuose dalyvaujantys lordai.

Šio vakaro debatus pradėjo baronienė Cox. Nustebau išvydęs jauną, simpatišką, energingą moterį, gal vienintelę tarp daugelio garbingo amžiaus sulaukusių perų. Kalbėjo ji gan išraiškingai ir įtaigiai, glaustai apžvelgė nesenus įvykius Lietuvoje ir Latvijoje ("kraują stingdančios sovietų tankų, traiškančių beginklius civilius, nuotraukos niekada neišdils iš visų mūsų atminties") ir padarė išvadą, kad armijos siautėjimą, "matyt, sąlygojo ir Vakarų nuolaidžiavimas, kai Baltijos šalių delegatams buvo neleista dalyvauti, kaip stebėtojams Europos SKB Paryžiuje; šis žiaurus ir nereikalingas Baltijos tautų pažeminimas turbut užtikrino sovietų valdžią, kad ji gali elgtis kaip tinkama". Baigdama įžanginį žodį, ledi Cox pateikė keletą griežtų reikalavimų vyriausybei: numatytą šimet įrengti Maskvoje ESKB perkelti kitur, iškelti klausimą dėl Baltijos respublikų, atidaryti jose konsulinius ryšius su Baltijos respublikomis, atidaryti jose kultūros ir švietimo centrus. Kviesdama Vakarus pakeisti požiūrį į M. Gorbačiovą, kalbėjusioji užbaigė Montaigne sentencija: "Pats didžiausias vergiškumas - dėkoti valdovams, grąžinusiems dalį pavaldinių laisvės, kurios atimti jie neturėjo jokios teisės".

Po to prasidėjusiose diskusijose pirmasis kalbėjo lordas Kaganas. Prisiminiau, kaip prieš keliolika metų jis lankėsi Vilniuje, reklamuodamas higieninį ir neperšlampamą medžiagą lietpalčiams, mat dirbau jo vertėju. Vėliau garbusis lordas sėdėjo kažkur kitur, nuteistas už finansines machinacijas, o dabar vėl sėdi... Lordų rūmuose.

"Aš gimiau Lietuvoje, - pradėjo lordas Kaganas ir išsamiai nušvietė Lietuvos istoriją nuo seniausių laikų. Tiesa, truputį padidino Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės plotą - "nuo Baltijos iki Kaspijos jūros", tačiau apskritai savo kolegoms pateikė nemaža įdomios ir palankios informacijos ir apie rusifikaciją, ir lietuviško rašto draudimą, ir apie tarpkarinį laikotarpį, kai "Lietuva tapo didžiausiu bekono eksportuotoju Europoje", ir apie 1940 metus bei pokario represijas. Tačiau pasiekęs 1985 metus, pasuko kiek netikėta linkme. Esą, po 50 sovietų teroro metų "Lietuvos žmonės atsidūrė tokioje pat padėtyje, kaip senovės naras po varpu. Giliai paniręs varpas buvo iškeltas į paviršių staiga, be dekompresijos, "ir dėl oro pertekliaus žmonėms susisuko galvos, jie nesugebėjo blaiviai protauti". Pasak lordo, lietuviai iš karto šoko reikalauti nepriklausomybės, o M. Gorbačiovas jiems pasakė: "Žinot ką, pakeiskim tvarką - ne nepriklausomybė ir ekonomika, bet ekonomika ir nepriklausomybė". Lietuviai atšovė: "Ne, netikim rusais ir tavimi netikim". Tada M. Gorbačiovas atvažiavęs į Vilnių ir norėjęs susitarti su naujai išrinkta (?) Lietuvos valdžia"

Gražvydas Kirvaitis

(Tęsinys sekančiame numeryje)

CANBERROJE

AUKOS

Nepriklausomos Lietuvos fondui Canberroje aukojo:

1000 dolerių -- P. Dirkis;

500 dolerių - Bronė Žilinskienė;

po 50 dolerių - K. Biveinienė a.a. Alfonsui Biveiniui mirus vietoje gėlių, E. Baltaragienė;

40 dolerių - Br. Šumila;

25 dolerius - M. ir A. Švedai a.a. Zigmo Jokūbaičio atminimui;

15 dolerių -- E. Daubarienė.

Nuoširdžiai dėkojame visiems aukojusiems.

Fondo komitetas

LIETUVIŲ LAIDOJIMO BIURAS

† Funerals of Distinction †

17 RAILWAY PDE., FAIRFIELD, N. S. W.
Tel. 724 5408. Veikia 24 valandas per parą.

„ATŽALOS" TEATRE

Sydnejaus lietuvių "Atžalos" teatro režisierius Julius Dambrauskas ir šeši jo trupės nariai kas savaitę repetuoja dviejų veiksmų, keturių paveikslų komediją "Kalinys tarp dangoraižių".

Ši pjesė scenos šviesą žada išvysti šių metų gegužės mėnesį. Apie tikslią premjeros datą spaudoje bus pranešta vėliau.

*****

Sydnejaus lietuviai ir lietuviško teatro gerbėjai sveikina "Atžalos" teatro režisierių Julių Dambrauską, švenčiantį šešiasdešimt penkerių metų sukaktį ir linki jam dar daug šviesių, laimingų metų, kūrybinės energijos, nebliėstančio gyvenimo džiaugsmo, sėkmės jo darbuose ir kasdieniame gyvenime.

Julius Dambrauskas

SAUSIO TRYLIKTOSIOS FONDAS

"Sausio 13 - sios fondui" Melbourne aukojo:

1000 dolerių - Socialinės globos moterų draugija (1400);

po 100 dolerių - G. ir D. Žemkalniai, V. ir P. Morkūnai (110), S. Ribačiauskas, E. Stundžėnas;

po 50 dolerių - V. Ališauskas (150), A. ir L. Baltrūnai, J. Barkienė (100), dr. V. R. Billson, A. Bužinskienė, G. Gasiūnienė, A. ir G. Kaladės (150), A. ir B. Karazijos, J. ir S. Meiliūnai (90), A. Poškaitis, J. Rubas, J. Žalkauskas (65);

40 dolerių - A. ir J. Rahdon (45);

po 25 dolerius - A. Bajoras, Z. Pranckūnienė (40);

po 20 dolerių - L. Bartaškienė (25), O. Bratiškienė, J. Grigaitienė (30), R. Kaunienė (45), A. ir G. Karazijos, A. Klupšas, dr. J. ir A. Kuncai (155), V. Miliauskas (70), L. Milvydienė (30), A. Muceniekas (60), J. Metrikas, L. Padgurskis, L. Lipkevičius, K. ir B. Poškai, A. Raudys (40), D. ir V. Simankevičiai (25), D. ir V. Sparveliai, R. ir E. Šemetai (40), E. ir J. Vaitkai (Dromana), I. Valodkienė, G. Valaitienė (Geelongas), J. ir M. Venckai (35), K. Starinskas (Geelongas);

po 10 dolerių -- I. Ariené, R. Čelna, D. ir H. Kaladės, T. Jurgėlaitienė, R. Lipšienė, J. ir J. Petraičiai, A. Ramanauskas, A. Rukšėnas, V. Sidabra (15), A. Šurna, J. ir B. Tamošiūnai (20);

po 5 dolerius - M. Lingienė (Perthas), E. Ratajczak, M. Saženis, A. Vyšniauskienė (37), A. Volkienė (65).

Nuoširdžiai dėkojame visiems aukojusiems.

Vida Vaitiekūnienė
Sekretorė

HOBARTE

AUKOS

Vasario 16 - sios minėjime aukojo:

po 10 dolerių - S. ir B. Augustavičiai, L. Vaičiulevičius, P. ir E. Baneliai, A. ir N. Kantvilai, R. ir J. Tarvydai, J. Andrikonienė, P. ir M. Šiaučiūnai, J. ir O. Krutuliai;

po 5 dolerius - V. ir K. Mikelaičiai, A. Kaitinis, S. ir K. Domkai, D. Gasiūnas, J. ir Z. Pinčiai, J. ir E. Paškevičiai, G. Kazokienė, J. Jurevičienė, M. Petraitienė, K. ir E. Paškevičiai, J. Fromienė, E. Šiaučiūnaitė, I. ir A. Jurevič, B. ir H. Šikšnial;

1 dolerį - A. Milinkevičienė.

Nuoširdi padėka aukojusiems.

Hobarto Apylinkės valdyba

*

Ištiktas širdies priepuolio, Andrius Jankus keletą dienų gydėsi R. H. ligoninėje. Šiuo metu A. Jankus jau sveiksta namie, slaugomas žmonos. Linkime Andriui greitai pasveikti.

*

Katryna Mikelaitienė keletą dienų praleido R. H. ligoninėje, kur jai buvo padaryta kojos operacija. Šiuo metu ji sveiksta namie, slaugoma vyro ir dukrų. Linkime Katrynai greitai pasveikti.

S. Augustavičius

REMKIME
AUSTRALIJOS LIETUVIŲ
FONDĄ

nes jo tikslas yra: Skatinti, remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių kultūrines apraiškas AUSTRALIJOJE.

Fondą stiprinsime ir jį ugdysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tikslią angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FUNDATION INC.
44 - 50 Errol Street, North Melbourne, Vic. 3051

Visą korespondenciją ir aukas prašome siųsti adresu:

P. O. Box 11, North Melbourne, Vic. 3051

Australijos Lietuvių Fondo Valdyba

Informacija

Aukos Mūsų Pastogei

„Mūsų Pastogei“ aukojo

P. Morkunas	Vic.	$10
A. Savickas	Vic.	$10
A. Papsys	N.S.W.	$15
J. Gailius	Vic.	$33
V. Šalavėjus	Vic.	$20
J. Manikauskas	Vic.	$5
A. Jančiauskienė	Vic.	$5

HOBARTE

Hobarto Apylinkės valdyba ruošia posėdį - pasitarimą su visais tautiečiais, kuris įvyks kovo mėnesio 16 dieną (šeštadienį), 7 val. vakare Migrant Resource Centre 138, Bathurst St., Hobart.

Posėdžio metu norime supažindinti bendruomenės narius su valdybos veikla, o tuo pačiu gal gausime gerų sumanymų ir pasiūlymų, kaip pagerinti, pagyvinti musų veiklą ateityje.

Prašome atvykti visus. Kavai pagaminti reikmenys yra, norintys gali atsinešti užkandžius ir gėrimus, praleisime įdomų ir malonų vakarą.

❖❖❖

Jaunos lietuvės motinos rengia iešminę. Iešminė rengiama kovo mėnesio 24 dieną (sekmadienį), 11 val. ryto Glenorchy Reserve, Tolosa gatvėje, paviljonas Nr.10.

Visi lietuviai prašomi apsilankyti. Turėsime progos suartėti su jaunomis šeimomis ir susipažinti su jaunaja karta. Atsinešti savo gėrimus ir maistą. Reikmenys maisto pasigaminimui rasite paviljone.

Hobarto Apylinkės valdyba

MELBOURNE

Melbourno Apylinkės metinis narių susirinkimas įvyks šių metų kovo mėnesio 17 dieną, 2.30 val. po pietų Melbourno lietuvių namuose. Susirinkimo darbotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas ir susirinkimo pirmininko rinkimas.
2. Susirinkimo sekretoriaus ir mandatų komisijos rinkimas.
3. Pereito susirinkimo protokolo skaitymas ir jo priėmimas.
4. Valdybos pirmininko pranešimas.
5. Valdybos iždininkės pranešimas.
6. Kontrolės komisijos pranešimas.
7. Pasisakymai dėl pranešimų.
8. Apylinkės valdybos rinkimai.
9. Kontrolės komisijos rinkimai.
10. Pasiulymai dėl veiklos pagerinimo.
11. Naujos valdybos rinkimų rezultatų paskelbimas.
12. Susirinkimo uždarymas.

ALB Melbourno Apylinkės valdyba

SYDNEJUJE IEŠKO

Vyresnio amžiaus vyras maždaug pusei metų ieško išsinuomoti kambarį Sydnejuje. Galinčius padėti prašome skambinti tel. 955 2554.

KELIAUJAME Į LIETUVĄ?

Mes patarnausime dėl:

* Papigintų kelionių į Vilnių.
* Kelionių aplink pasaulį.
* Kelionių į visas šalis.
* Turistinių ir privačių vizų.
* Grupinių kelionių.
* Sustojimų ir viešbučių.
* Viršnorminių bagažų persiuntimo.
* Apsidraudimo kelionių metu.
* Kelionių pasirinkimo.
* Greito aptarnavimo.

SPECIALI NUOLAIDA

5% nuolaida grupinėms inturisto kelionėms (klauskite detalių)

MES TAIP PAT PATARNAUJAME

* Keliaujant po Australiją.
* Iškvietimo dokumentais.

* Žemomis kainomis

MASKVA - AUSTRALIJA - MASKVA,
KUALA-LAMPUR - AUSTRALIJA - KUALA-LAMPUR.

* Kelionės apdraudimu svečiams.

Nepamirškite, mes turime patyrimą kelionėse į Lietuvą.
Visais kelionių klausimais skambinkite:

GATEWAY TRAVEL PTY LTD.

48 The Boulvarde, Strathfield 2135.
Tel. 7453333 Lic. Nr. 2TA 000 888
Fax Nr. (02) 7453237.
Darbo dienos: nuo pirmadienio iki penktadienio
8.45 val. ryto iki 5.15 val. vakaro.
Telefonu atsakome 24 valandas per parą.
Kalbame ir rusiškai.
Lic. Nr. 2TA000888

SYDNEJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16 - 18 EAST TERRACE, BANKSTOWN. Tel. 708 1414

Klubas atidarytas

Pirmadieniais	5 v. v.	- 10.30 v. v.
Antradieniais	klubas uždarytas	
Trečiadieniais	5 v. v.	- 10.30 v. v.
Ketvirtadieniais	5 v. v.	- 11.00 v. v.
Penktadieniais	4 v. v.	- 12.00 v. v.
Šeštadieniais	11 v. ryto	- 1.00 nakties
Sekmadieniais	12 v. v. p. p.	- 10.00 v. v.

KLUBO VALGYKLA VEIKIA

Ketvirtadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais nuo 6 iki 9 val. p. p.
Sekmadieniais nuo 1 iki 8 val. p. p.

SMORGASBORD

TREČIADIENIAIS nuo 6 iki 8 val. p. p.
ŠEŠTADIENIAIS nuo 1 iki 3 val. p. p.

Savaitgalio mokykla veikia sekmadieniais Lietuvių klubo viršutinėje salėje nuo 10 val. iki 12 val.

PERTHE

Balandžio 7 dieną Apylinkės valdyba šaukia metinį Apylinkės narių susirinkimą. Po lietuviškų pamaldų Lietuvių salėje vyks susirinkimas, bendri pietūs.

Kadangi jau baigiasi dabartinės Apylinkės valdybos kadencija, šiame susirinkime bus renkama nauja valdyba. Kviečiame visus tautiečius dalyvauti susirinkime.

Pertho Apylinkės valdyba

NORI SUSIRAŠINĖTI

Nori susirašinėti su Australijos lietuviais, rašyti:

Abarienė Birutė, 232044
Vilnius, Karoliniškių gt.
9 - 66, Lietuva. Tel. 448573.

❖❖❖

Dvidešimt šešių metų mokytoja filologė nori susirašinėti su Australijos lietuviais. Rašyti:

Daina Cibulskytė, 233043
Kaunas, Žeimanos gt. 74-12, Lietuva.

Paminėti 1990 metų kovo mėn. 11 dienos Lietuvos Parlamento paskelbimą, kad yra atstatoma nepriklausoma Lietuvos Respublika, ALB Krašto valdyba organizuoja

SIMPOZIUMĄ

tema "Lietuva vienais metais vėliau".

Šis simpoziumas įvyks kovo 16 dieną (šeštadienį), Canberros lietuvių klubo patalpose, 64 Wattle St., Lyneham A.C.T., prasidedant 3 val. po pietų.

Dėl informacijos galite kreiptis į J. Kovalskį tel. (06) 254 6287.

TIK PER ANGLIJĄ GREIČIAU IR PIGIAU

Pasinaudokite patarnavimu mūsų išplėstu ir įvairiapusišku ekonominiu bendradarbiavimu su LIETUVA.

VAISTAI. Galite pasiųsti visus moderniškiausius vaistus gaminamus VAKARŲ EUROPOJE.

MEDŽIAGOS. Siunčiame angliškas ir kitokias medžiagas. Gatavus rūbus, sportinius kostiumus, sportinius batus etc. Elektronines prekes.

Siunčiame iš Anglijos arba nuperkame Sovietų Sąjungos ir kitų kraštų gamybos automobilius. Lada - nuo 10,000 dolerių. Samara - nuo 12,000 dolerių.

PALIKIMAI pervedami į Lietuvą arba kitus kraštus klijento pageidaujama valiuta.

Visos finansinės ir banko operacijos atliekamos aukščiausiu kursu. Specialus rublio kursas. Priimamos įvairių terminų investacijos.

BALTIC STORES & CO.,

(Z. Juras)
11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4 HB., England
Tel. 081 460 2529

Mūsų Pastogė

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY

Published by the Lithuanian Community Publishing Society Ltd. Leidėjas Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjunga
Leidėjo, administracijos ir redakcijos adresas: P. O. Box 550 Bankstown N. S. W. 2200
Redaktorius V. Augustinavičius Telefonas (02) 790 - 3233 Administracijos telefonas (02) 957 3691
Redakcija rašinius taiso ir skelbia savo nuožiūra. Rankraščiai negrąžinami ir nesaugomi. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
Prenumerata metams $ 30 Užsienyje paprastu paštu $ 35 N. Zelandijoje oro paštu $ 60 Užsienyje oro paštu $ 60